

Te veel panda's?
Straks is niemand
nog geïnteresseerd
in Hao Hao en co.
▶ 6

Politiek vs. wetenschap
Onderzoeker
te vaak de mond
gesnoerd
▶ 10

Sociale onrust in Europa
Acties in België, Frankrijk
en Spanje delen agenda
▶ FOCUS 17-19

Nieuws voor de niche
Voetbalblad 'Puskás' gelooft
in toekomst ondanks crisis
▶ 20

Exit Goldin of Roland Garro
'Ik was een groot deel
van de partij beter dan hij'
▶ 24

BART EECKHOUT
Commentator
@barteckhout

standpunt

Pleidooi voor politiek

Hij hakte er wel stevig in, de open brief die lezer François Cauliez naar deze krant stuurde. Zijn aanklacht tegen de powers that be in de Wetstraat moet een van de meest gelezen en gedeelde stukken uit de jonge geschiedenis van de digitale De Morgen zijn – een status waar een commentator alleen maar van kan dromen.

Cauliez heeft een open zenuw geraakt. Zijn ergernis over de tactische spelletjes en vijandelijkheden die in de Wetstraat tot de dagelijkse routine zijn gaan behoren wordt door velen gedeeld.

Sommigen, velen, zullen in het hevige Kamerdebat tussen meerderheid en oppositie een bevestiging van die ergernis gezien hebben. Dat is evenwel een foute gedachte. Als er ergens hevig en radicaal van mening mag – neen, móet – verschild worden, dan wel in het Paleis der Natie door de tegenwoordigheid van het volk. Misschien is het probleem juist dat onze democratie door decennia van centrumconsensus te lang in slaap is gewiegd. We zijn het beschaafde meningsverschil ontgroeid.

Politiek is nooit een 'Kumbaya'-zangstonde geweest. Dat is ook geen na te streven ideaal. Het is uit de bosing van ideeën dat vooruitgang ontstaat. Maar er zijn wel limieten. Wat burger/lezer Cauliez wel treffend verwoordt namens velen, is dat ook politici, vakbondslid, werkgereedschap en anderen het meningsverschil verlieerd zijn. Respectabele tegenstrevers worden meteen vijanden genoemd. Tegenstrevers kun je tegen spreken, vijanden moet je uitschakelen.

Liberalen en socialisten of conservatieven en progressieven moeten scherp debatteren. Maar als een Kamerlid stakende werknemers 'vakbondsterroristen' noemt, moet je niet verbaasd zijn dat sommigen zich ook echt als halve terroristen gaan gedragen. Wie sociaal verzet wil criminaliseren heeft tal van internefora ter beschikking. In de Kamer mag je als kiezer een hogere standaard eisen. En omgekeerd, als je als vakbondslidder overheidsbeleid meteen 'horror' noemt, moet je niet schrikken als er in je achterban mensen opstaan die echt tot het gatje willen doorsteken.

Het is niet van het georganiseerde meningsverschil in de politiek dat de samenleving zich afkeert. Het is de zinloze verbale agressie die van de Wetstraat mee een stolp maakt die veraf staat van het leven en lijden van mensen buiten die stolp.

Als we de globale economische, sociale culturele uitdagingen ooit de baas willen kunnen, zullen we meer politiek, meer burgerzin en dus meer meningsverschil nodig hebben. Maar dat kan ook zonder alle agenten, verplegers, onderwijzers of andere ambtenaren te vermederen als nutteloze belastingshurpers. En zonder poppen van politici op de markt terecht te stellen.

#

@KevinWoutersss
"Historische" persconferentie Oosterweel kan nog niet beginnen omdat er sprekers in de file staan.."

▶ Op het nieuws over een mogelijke overkapping van de Antwerpse ring moesten journalisten gisteren even wachten.

OPINIE

zak

Wouter Duyck
is professor
cognitieve
psychologie
aan de
Universiteit
Gent.

De onderwijshervorming: lekkere kersen, maar nog geen taart

Het was toch even schrikken, afgelopen zaterdag. Na het hevige debat in de voorbije maanden kon de Vlaamse regering plots aankondigen dat er een akkoord was over de onderwijshervorming. Het blijft uiteraard wachten op de concrete uitwerking van de maatregelen. Alvast wat betreft de differentiatie in de eerste graad, de kleuterparticipatie, en het taalonderwijs zijn er enkele goede ingrediënten.

De belangrijkste beslissing is wellicht dat het in de eerste graad van het middelbaar onderwijs mogelijk blijft om te differentiëren op klasniveau, naargelang het cognitieve abstractieniveau. Dat is véél belangrijker dan het gesoebat over de labels aso, bso, kso en tso. Het voornemen van de vorige minister om alle kinderen na zes jaar lager onderwijs nog twee jaar langer in één klas onder te brengen botste terecht op veel verzet van leraars én ouders. En ook onderzoek toont aan dat het groeperen van leerlingen op basis van cognitieve

vaardigheden inderdaad beter is voor de leerprestaties, en niet alleen voor sterke leerlingen.

Een nadeel van het compromis is dat het plan de scholen evengoed toelaat om voor een niet-gedifferentieerde eerste graad te kiezen. Deze twee visies staan haaks op elkaar en dat maakt de schoolkeuze voor ouders niet gemakkelijker. Het valt ook af te wachten of scholen uit het katholiek onderwijs hier andere keuzes zullen maken dan het gemeenschapsonderwijs. Dit kan het onderwijslandschap en marktaandeel grondig veranderen.

Een gemiste kans is dat er weinig nieuws gebeurt om kinderen en ouders te ondersteunen in hun studiekeuze. Een sociaal rechtvaardige studiekeuze zou gebaat zijn bij een wetenschappelijk onderbouwd assessment van vaardigheden en interesses. Zowel de CLEs (Centra Leerlingenbegeleiding) als centrale examens kunnen daarin een belangrijke rol spelen.

Ook de keuze om ouders financieel te belonen voor de kleuterschool is positief. Schoolachterstand ontstaat op jonge leeftijd, en voorkomen is beter dan genezen. Wie niet naar de kleuterschool gaat heeft hier 48 procent kans om op vijftienjarige leeftijd niet het minimale niveau wiskunde te halen. Met kleuterschool is dat slechts 17 procent. De algemene kleuterparticipatie was in Vlaanderen al niet slecht, maar dit cijfer verbergt dat net in sociaal kwetsbare groepen de situatie zeer negatief evolueert. Daarom gaat in steden zoals Gent nu bijna 10 procent van alle kleuters niet (meer) naar school.

Vlaamse gingen prat op hun talenkennis, maar ondertussen is dit meer een oud cliché. Vroeg onderwijs van vreemde talen is dan ook een must in een meertalige wereld

Als thuis een andere taal gesproken wordt, is de kleuteruitval vier maal groter dan wanneer thuis Nederlands gesproken wordt, terwijl net die eersten het meest baat hebben bij vroeger ondersteuning.

Ter situering: terwijl kinderen met een migratieachtergrond op sommige internationale (PISA)-testen ongeveer 100 punten slechter scoren dan andere kinderen, is die kloof slechts half zo groot indien thuis Nederlands gesproken wordt. Voor andere kinderen kan Nederlandstalig kleuteronderwijs het noodzakelijke taalbad zijn voor een goede start. Een grotere en vroeger focus op taalontwikkeling bij deze kwetsbare groepen is dan ook van cruciaal belang. Ook valorisatie van de thuistaal kan hierin een rol spelen.

Ten slotte valt toe te juichen dat ingezet wordt op vroeger onderwijs van vreemde talen. Uit alle studies blijkt dat verwervingsleeftijd steevast de beste voorspeller is van het uiteindelijke niveau dat men bereikt. Niet enkel Frans, maar ook Engels kan vanaf nu in het derde leerjaar in plaats van het vijfde, en taalinitiatie kan nog vroeger. Vlaamse gingen traditioneel prat op hun talenkennis, maar ondertussen is dit meer een oud cliché dan realiteit. Vroeg onderwijs van vreemde talen is dan ook een must in een meertalige wereld.

De geplande modernisering van het kleuteronderwijs gaat in de goede richting. Wat het middelbaar betreft is het behoud van aso, bso en tso positief. Alles bijeen: lekkere kersen, maar nog geen taart.

▶ De keuze om ouders financieel te belonen voor de kleuterschool vindt Duyck alvast positief. © GETTY IMAGES

Herkansing voor HEREXAMENS

Leerlingen kunnen door modernisering secundair onderwijs vaker een tweede kans krijgen

REMY AMKREUTZ

Een herexamen afleggen omdat het laatste examen van het jaar bijzonder slecht ging? Vandaag is dat niet of nauwelijks mogelijk, maar daar komt door de modernisering van het secundair onderwijs verandering in. Voortaan zullen scholen die leerlingen een tweede kans willen geven niet meer op de vingers worden getikt door de onderwijsinspectie.

Crevits snoeit in aantal richtingen secundair

Het aantal studierichtingen in het gemoderniseerde secundair onderwijs zal drastisch dalen. Sommige verdwijnen, andere zullen wijzigen.

Waar vandaag 72 richtingen worden georganiseerd in de tweede graad en 124 in de derde graad, zullen er in de toekomst rond de 49 en 94 overblijven. Sommige verdwijnen volledig, zoals boekbinderij of handel, andere zullen worden geactualiseerd of samengevoegd. Zo krijgt de tso-richting automechanica een nieuwe naam en zal ze voortaan ook voorbereiden op voortstudeeren. Leerlingen humane wetenschappen in het aso zullen bijvoorbeeld meer wiskunde krijgen, zodat ze betere slaagkansen hebben in het hoger onderwijs.

Het zijn enkele voorbeelden uit het voorstel dat minister van Onderwijs Hilde Crevits (CD&V) voorlegt aan de Vlaamse Onderwijsraad, het werkveld en de vakbonden. Zij geeft daarmee invulling aan het akkoord dat de Vlaamse regering vorige vrijdag bereikte over de modernisering van het secundair onderwijs.

De vernieuwde studierichtingen gaan deel uitmaken van een zogeheten matrix. Daarin staan acht studiegebieden vermeld, zoals STEM of Zorg en welzijn, waarin deze richtingen van abstract naar praktisch worden geordend. Waar de eerste- de aso-, en sommige kso- en tso-richtingen – op de universiteit en hogeschool voorbereiden, bereiden andere louter voor op de arbeidsmarkt of op een combinatie van de arbeidsmarkt en een verdere studie.

Scholen zullen zelf kunnen kiezen of ze een nieuwe structuur aannemen en zich organiseren als domeinschool (door bijvoorbeeld alle of veel richtingen, ook buitengewoon onderwijs, met wetenschap en techniek te combineren) of als campusschool (door bijvoorbeeld huidige aso en tso richtingen op één campus aan te bieden als doorstroomopleidingen). Zij kunnen er ook voor kiezen om alles bij het oude te laten. Crevits benadrukt dat een doorstroom- of aso-richting altijd dezelfde inhoud zal aanbieden, ongeacht de onderwijsaanbieder of de structuur van de school. Het moet voorkomen dat leerlingen het lastiger krijgen om van school te wisselen.

Het eerste jaar van het gemoderniseerde secundair onderwijs moet op 1 september 2018 van start gaan. (RA)

Enkele laatste examens compleet verprutst? Vandaag zal de delibererende klassenraad vaak in juni al beslissen of de leerling toch mag overgaan naar het volgende jaar of het jaar moet overdoen. Een herexamen tijdens de zomervakantie of vlak voor de start van het nieuwe schooljaar is uitzonderlijk. Maar daar komt door de modernisering van het secundair onderwijs en de voorgenomen drastische afname van het zittenblijven verandering in. Het organiseren van een herexamen zal niet langer ontmoedigd worden, zo geeft minister van Onderwijs Hilde Crevits (CD&V) aan.

Tot nu toe ontmoedigde de onderwijsinspectie herexamens en kregen scholen die ze te veel organiseren daar negatieve opmerkingen over tijdens hun doorlichting. Herexamens zullen in de toekomst vaker mogelijk zijn, maar wel niet op vraag van de leerling zelf. Het zal nog steeds de klassenraad zijn die ertoe beslist als zij eind juni menen dat ze te weinig informatie hebben om een eindoordel over een leerling te vellen."

Het lijkt misschien alsof er niet zo veel verandert. Maar dat is allerminst het geval. Hoewel de herexamens officieel nooit zijn afgeschaft, worden ze wel nog maar zelden aangeboden. Onderwijsspecialist Koen Daniëls (N-VA) sprak vorig jaar al de hoop uit dat meer leerlingen een tweede kans zouden kunnen krijgen.

"Vandaag zijn er alleen maar herexamens als een leerling bijvoorbeeld ziek is geweest. Maar wat doe je met een leerling die bijvoorbeeld door een slechte voorbereiding een te laag cijfer haalt? Geef je die een A-attest, waardoor andere hardwerkende leer-

lingen het gevoel krijgen dat tekorten sowieso gedeeld worden en de leerling in kwestie overgaat, maar bepaalde onderdelen niet beheerst? Of geef je een C-attest (zittenblijven; RA) waarna de ouders en leerling in kwestie niet meer openstaan voor een inhoudelijk gesprek omdat de leerling zich niet ten volle heeft kunnen bewijzen? Een herexamen is dan op zijn plaats. Als de leerling daarvoor slaagt, is iedereen tevreden en kan de leerling zonder ver-

'Dit is een investering die nul euro kost en uitstroom terugdringt'

KOEN DANIELS
ONDERWIJSSPECIALIST (N-VA)

ling verder. Als het niet lukt, zal er tenminste op een serene wijze een andere oplossing kunnen worden gezocht."

Volgens Daniëls krijgt de klassenraad met dit besluit opnieuw een belangrijk instrument in handen. Zij kunnen zo de laatste discussie tussen een A- of een C-attest uit de weg gaan. "We zullen meer herexamens gaan zien. Klassenraden zullen nu 'eindelijk' zeggen. Herexamens zijn praktisch en uitvoerbaar. Het is bovendien een overheidsinvestering die nul euro kost en die de ongekwalificeerde uit-

stroom – want leerlingen l stof te beheersen en wel o
Waar de Vlaamse Sch enthousiast reageerde, li verstaan dat zij het heres glorie zijn terugkere Onderwijs Vlaanderen dat ling niet beperkt mag zijn bij een examen. Het veelv mens zou volgens topmar gevaar brengen. Nu geeft l men niet noodzakelijk o staat het opgenomen in he nisering. "Wat verschuift, i het zo weinig mogelijk ge herexamens alleen opdu is. Maar het kan niet de b overal in te voeren."

'Er verandert weinig l
Ook Raymond Verdyck Gemeenschapsonderwijs praktisch niet al te veel v diëring tijdens het jaar ni een herexamen ook geen wel blij dat het voortaan la len dat klassenraden erto niet slagen voor de finale t wel het gevoel hebben dat wel kunnen halen. In zul examen helpen. Maar il scholen niet elke leerling i herexamens gaan geven."

▶ Leerlingen in de studieruimte. Indien ze niet slagen voor een examen zullen ze sneller een tweede kans krijgen, al ligt de beslissing wel nog steeds bij de klassenraad. © BOB VAN MOL